

Mikolasek Zsófia

Virtuális küzdelem, avagy Közösség – „A falu apraja-nagyja”

Digitális kompetencia, helyismeret, közösségépítés – ezek azok a hívószavak, melyek köré 2015-ben az első videokonferenciás vetélkedőnket szerveztük.

Komárom-Esztergom megye Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerébe a kezdetekben 56 kistélepülési könyvtár csatlakozott. Megyei könyvtárként elsődleges feladatunk, hogy könyvtári szolgáltatásokat biztosítsunk számukra, de sosem volt kétséges, hogy egyfajta iránymutatást is várnak tőlünk, és szükség van arra is, hogy innovatív ötletekkel impulzusokat adjunk a kiskönyvtáraknak a magasabb szinten való működéshez.

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár előző igazgatójának, Voit Pálnak a fejéből pattant ki az ötlet – virtuális vetélkedő a könyvtárak számára. A Megyei Ellátási és Módszertani Osztály munkatársaira hárult a feladat, hogy részletesen kidolgozzák a projektet. A technikát már korábban beszereztük (laptopok, kamera, vetítővászon, tévé), az igazán izgalmas feladat az volt, hogy a kereteket megtaláljuk.

Közösségépítés? Kipipálva!

Az első kérdés természetesen az volt, hogy kinek is szervezzük ezt a vetélkedőt? Ki legyen a célközönség? Az első gondolat az volt, hogy a helyi iskolák felső tagozatosainak, de sajnos nem minden településen van iskola, és nem minden iskolának van felső tagozata. Ezen kívül azt szerettük volna elérni, hogy a falu egész közösségét mozdítsuk meg és hívjuk be a könyvtárba. Így aztán a kiírásban „*A falu apraja-nagyja*” szerepelt, és valóban, a legtöbb helyen sikerült így megszervezni a programot. Öröm volt látni, hogy a polgármester, a plébános és a kiskamasz együtt dugta össze a fejét egy-egy feladat megoldásakor, miközben a legkisebbek a könyvtári könyveket lapozgatták. Közösségépítés tehát kipipálva.

Helyismeret – mi más?

Milyen formában bonyolítsuk le a vetélkedőt? Addig eljutottunk, hogy Skype-on keresztül kapcsolódnak egymáshoz a helyszínek és a csapatok (digitális kompetenciafejlesztés kipipálva), de vajon hány csapatot tudunk így kezelni egyszerre? Minden helyszínen kell egy megyei könyvtáros kollégát is biztosítani, őt is és a technikát is szállítani kell. Rendszergazdánk 4 településben maximalizálta az egy alkalommal résztvevők számát, de nekünk 6 elszánt csapatunk van. A megoldás: legyen 4 napos az egész projekt, az első három napon párosával az elődöntők, a negyedik napon a 3 győztesrel a döntők kerülnek sorra.

A harmadik kérdést – miszerint miről is szóljon ez az egész vetélkedő – villámgyorsan megválaszoltuk. Helyismeret, mi más? A későbbi ötleteléskor azonban felmerült néhány probléma: Komárom-Esztergom megye történetéről rendkívül sok anyagunk van, adekvát lenne, ha ez lenne a téma, de vajon hogyan tudnánk motiválni a csapatokat, hogy felkészüljenek belőle? Irodalomtörténet? Természeti értékek? Még mindig hiányzott az a plusz, amitől a résztvevők magukénak érezhették a vetélkedőt. Végül megszületett a válasz: minden település készítsen magáról egy 8–10 oldalas anyagot. Legyen benne minden, amit fontosnak tart: történet, híres szülöttek, épített és természeti környezet, érdekességek, anekdoták. A megyei könyvtár munkatársai ezekből az anyagokból állítanak össze kérdéseket a versenyző páros másik felének. Felkészülni tehát csak a saját településből (amikor összeállítják az anyagot) és a versenyző településpárból kell.

El is készülték az anyagok, és ezek alapján elkészültek a feladatok is. Igen ám, de mi legyen a döntő témaköre? Zöld könyvtár lévén Komárom-Esztergom megye természeti értékeit választottuk, ehhez rövid (tényleg rövid és könnyen áttekinthető) irodalomjegyzéket adtunk. (Nem árultuk el a csapatoknak, de a döntőben kaptak kérdéseket a saját településükről saját maguk által összeállított anyagból is, azt gondoltuk, ez biztos sikerélmény lesz számukra. Tévedtünk.)

Első virtuális küzdelemünkre tehát így készültünk. A könyvtári hétre időzítettük, és ekkor született egy rendhagyó napló is: *6 település, 4 nap, 569 kilométer – rendhagyó napló.*

Forgatókönyv – kilométerek, aggodalmak és sikerek

2014. ősz – Szervezzünk helyismereti videokonferenciás vetélkedőt a kistelepülési könyvtárak számára! (Aggodalmak: nincsenek)

2015. tavasz: a felhívás elküldése, jelentkezők kiválasztása (Aggodalmak: Fognak-elegyen jelentkezni? Mi lesz, ha túl sokan jelentkeznek?)

2015. június – július: Ötletelés: keretek (6 település vesz részt, párokban, utolsó nap döntő), téma (Az ellenfél település története, Komárom-Esztergom megye természeti értékei), technika (éljen a Skype!) – (Aggodalmak: Képesek vagyunk ezt megvalósítani egyáltalán?)

2015. augusztus 18.: A résztvevők véglegesítése, első tájékoztató levél elküldése, melyben felkérjük őket, hogy a saját településükről készítsenek egy 3–4 oldalas anyagot, valamint 10 villámkérdést, melyet az ellenfél településnek feltehetnek (Aggodalmak: Elég egyértelműek voltunk?)

2015. szeptember 1.: Második tájékoztató levél küldése az érintett településeknek, melyben felhívjuk a figyelmüket arra, hogy toborozzák a falu apraja-nagyját a vetélke-

dőre. Gyüszti László, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgatóhelyettesének felkérése a döntőn a zsűrizésre. (Aggodalmak: Nem lesznek résztvevők!)

2015. szeptember 13–29.: Sűrű levélváltás az érintett településekkel a pontos kezdési időpontokról, a párosításról, a technika beszereléséről (Aggodalmak: Ez az egész nem fog sikerülni, nem lesz senki a programon, és a technika sem fog működni...)

2015. szeptember 20.: A települések által összeállított anyag átfűvelése és elküldése az ellenfél településnek (Aggodalmak: Át tudják nézni az anyagot? Meg tudják tanulni a vetélkedőt? Működni fog a technika? Egyáltalán kinek jutott eszébe ez az egész?)

2015. szeptember 28.: 2 település megpróbálja lemondani a részvételt arra hivatkozva, hogy nem lesz jelen senki. Intenzív rábeszélés után maradnak. (Aggodalmak: lásd fent.)

2015. szeptember 29–október 1.: A feladatok, forgatókönyvek összeállítása, próbavetélkedő lebonyolítása a megyei könyvtár munkatársaival, jutalmak beszerzése, csomagok összeállítása (Aggodalmak: Senki nem fog tudni semmit... Működni fog a technika?)

2015. október 1.: Szomoron a technika beszerelése, működik! (Aggodalmak: Vajon mindenhol működni fog a technika? Mire nem gondoltunk?)

2015. október 6.: Megérkezés Szomorra, Török Csaba kollégám Vértesszőlősről bejelentkezik, Szomoron 20 fő van jelen, Vértesszőlősön 10, minden a legnagyobb sikerrel működik, szinte minden kérdésre tudják a választ, jó hangulatú vetélkedőben 1 ponttal Vértesszőlős nyer. Szomoron a technika be az autóba, Vértesszőlősön ottmarad, hiszen a döntőben szükség van rá. A megyei könyvtárban technika ki, irány haza, első nap teljes siker! (Aggodalmak: Bírni fogjuk még három napon át? A többi vetélkedő is ilyen kellemes lesz?)

2015. október 7.: Technika be az autóba, irány Tarján és Héreg. Én Tarjánban kiszállok, beszerelés, Török Csaba tovább megy Héregre, szerelés, minden működik, ismét nagyon felkészültek a csapatok, Tarján győz, Héreg elkeseredett. Tarján jelzi, hogy a döntő időpontja nem jó neki, hozzuk előbbre egy órával, gyors szervezés, szerencsére minden résztvevőnek megfelel az új időpont. Héregi technika be az autóba, Csaba felszed engem Tarjánban, irány haza, este 8 óra van. (Aggodalmak: Vajon megismer minket még a családunk?)

2015. október 8.: Dunaalmás vs. Bajna: Technika be az autóba, én és a technika fele Dunaalmáson ki, Csaba továbbmegy Bajnára, iskolás csapatok, vérre menő küzdelem, sok izgalom, Dunaalmás győz, a bajnai gyerekek nagyon elkeseredettek, pedig tökéletesen felkészültek ők is. Mindannyian nagyon fáradtak vagyunk már, a humorérzékünk oda, Csaba Bajnán bepakolja a technikát, összeszed engem Dunaalmáson, irány haza (Aggodalmak: Jó, jó, eddig működött a technika, de holnap már négy helyszín lesz – 3 győztes csapat+ zsűri a JAMK-ban.)

2015. október 9.: Dunaalmás – Tarján – Vértesszőlős döntő. Utolsó megbeszélés, a JAMK-ban, a zsűri „beszerelése”, irány Tarján, kirakjuk Jordán Zsófit, a tarjáni segítő, tovább Dunaalmásra, kiszállok, Csaba indul Vértesszőlősre. A döntő 16 órakor kezdődik, 15.50-kor minden működik, a négy helyszín összekapcsolódik, elkezdődik a döntő, már semmi feszültség nincs bennünk, a csapatokban annál inkább, Dunaalmáson lemerül a kamera, a laptop kamerájával megy tovább a vetélkedő. 17.30-kor megszületik a végeredmény: 1. Tarján, 2. Vértesszőlős, 3. Dunaalmás. A nyereménynek mindenki nagyon örül: a csapatok KEMGurus bögrét, tollakat, a könyvtár 20, 30 illetve 50 ezer forint

értékben társasjátékot nyer. Csaba összepakol Vértesszőlősen, majd Tarjánban és végül Dunaalmáson, irány haza. Megcsináltuk. (Aggodalmak: Vajon jövőre is ilyen jó lesz?)

Nagy sikernek könyveltük el ezt a projektünket, és úgy terveztük, hogy megismételjük a továbbiakban is. 2016-ban ismét meghirdettük virtuális vetélkedőnket, de nem számítottunk arra, hogy 15 csapat jelentkezik rá. Ennyi helyszínt összekapcsolni nehézkes és kockázatos lett volna egy hét alatt, így egy kicsit újítottunk. Újítottunk a témában is: a környezetvédelem, az ökológiai gondolkodás került a fókuszba. Az első fordulót most az összes csapatnak egyszerre szerveztük: egy online feladatlapot kellett kitölteniük, melyet szeptember 27-én 16.30-tól 1 órán keresztül tudtak elérni a résztvevő csapatok. Az első fordulóból aztán három településjutott a döntőbe: Vértestolna, Bajna és Vértesszőlős.

Erre 2016. október 7-én, 15 órakor került sor. A három helyszínre a Megyei Módszertani és Ellátási Csoportból hárman utaztunk el. A zsűrielnök Nász János volt, – aki a JAMK Öko-híreit szerkeszti. Skype-on tartottuk egymással a kapcsolatot. A döntőre a csapatok a JAMK Öko-híreinek 2016. januártól augusztusig megjelent számaiból készültek fel. Előzetesen berendeztük a termet, ellenőriztünk mindent, hogy megfelelő legyen az internetkapcsolat, zavartalan legyen a kommunikáció. Szép lassan megérkeztek a csapatok; mindenkinél ott voltak a jegyzetek. Láthatóan felkészültek, izgatottak voltak. Vértestolna csapata lett az első helyezett. Jutalmuk öko-ajándékok, társasjátékok, filmek voltak 80 000 Ft értékben. A második helyezett Vértesszőlős, a harmadik pedig Bajna lett.

Közösségek határtalanul

2017-ben ismét megújult a program. A könyvtári hét keretében most nem kistelepusi könyvtárak számára szerveztük meg a videokonferenciás vetélkedőt, hanem testvérkönyvtárunkkal, a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtárral *A határon is túl ismerjük (meg) egymás!* címmel a JAMK Népház Úti Fiókkönyvtára adott helyet a programnak. A Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár volt a másik helyszín, ahol négyfős középiskolásokból álló csapat szállt szembe a tatabányai könyvtárosok alkotta csapattal. Az értékelésben zsűriként segített két helytörténész munkatársunk: ifj. Gyüszti László és Horváth Géza. A tematika az első vetélkedőhöz volt hasonló: egymás városának történelméből, műemlékeiből, híres szülőiteinek életéből készültek fel kollégáink. Tatabányáról Horváth Géza állított össze egy várostörténeti anyagot az udvarhelyieknek, mi pedig Erdélyből kaptunk egy összefoglalót, Sírbu Andrea munkáját. A közel egy órás vetélkedőn volt képfelismerés, keresztrejtvény, igaz-hamis állítások, események időrendbe tétele és becslésen alapuló válaszadás. A szoros pontversenyben Tatabánya kicsivel jobbnak bizonyult a székelyudvarhelyiekkel szemben.

3 éves már videokonferenciás vetélkedőnk, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár egyik egyedülálló kezdeményezése. Nem szeretnénk befejezni 2018-ban sem. Új formában, új keretek között, de az eredeti célt megőrizve – közösségszépítés, helyismeret, digitális kompetenciafejlesztés – ebben az évben is egyik kiemelt projektünk lesz!